

Psykologforeningen har et demokratisk problem

UKULTUR? Artikkelforfatterne er bekymret for at Psykologforeningens lover, normer og kultur i for liten grad sikrer engasjement og reell deltakelse blant de snart 10 000 medlemmene i foreningen. Foto: Nora Skjerdingsstad

Landsmøtet i Sandefjord fra 20. - 22. november avdekket trekk ved Psykologforeningens organisering og kultur det er lite grunn til være stolt over. Et ærlig forsøk på å rydde opp, snublet på veien.

TEKST

Ingvild Stjernen Tisløv

Jørgen Flor

PUBLISERT 29. november 2019

På landsmøte i forrige uke gikk studentene på talerstolen og ba oss «voksne» om å oppføre oss. Det sender et kraftig signal om å se på egen kultur og organisasjonsstruktur.

Vi har nå vært igjennom en langtrukken valgkamp og et landsmøte som har resultert i en ny president, et sentralstyre med tyngde i spesialisthelsetjenesten og en visepresident som har valgt å gå. Hva skjedde underveis?

Vår bekymring som styremedlemmer i Oslo lokalavdeling, og delegat på landsmøtet, er at Psykologforeningens lover, normer og kultur i for liten grad sikrer engasjement og reell deltakelse blant de snart 10 000 medlemmene. Vi ønsker med dette å sette i gang

en prinsipiell debatt om demokratiske prosesser, som vi håper kan legge grunnlaget for de endringer foreningen er nødt til å foreta.

LES OGSÅ

Tilsvar på “Psykologforeningen har et demokratisk problem”

Blek kopi

Flere av vedtakene på landsmøtet var gode skritt i riktig retning. Vedtaket om begrensning av antall valgperioder bidrar for eksempel til at medlemmene kan mobilisere og forberede alternative kandidater til sentrale verv i god tid før valgperioden er omme. Slik kan vi i framtiden sikre en bedre prosess når det gjelder hvem som skal representere foreningen i neste periode.

Men det forslaget som definitivt ville hatt størst betydning for å klare kunststykket å se oss selv utenfra, nemlig Opplands sak om gjennomgang av Psykologforeningens organisasjonsstruktur og medlemmenes innflytelse, endte dessverre opp som en blek kopi av seg selv. Den forutgående prosessen er et eksempel på hvilke barrierer vi står overfor når vi skal i gang med å sikre mer demokrati.

Opplands opprinnelige forslag handlet om hvordan man kan forbedre representativitet og demokratiske prosesser i foreningen. I dette lå behovet for en gjennomgang av organisasjonen der man også så nærmere på makt og oppgavefordeling i presidentskapet. Det er gått 15 år siden sist dette ble gjort. Visepresident Tessand sa fra talerstolen at det i den forrige rapporten ble påpekt mangelen på en tydelig oppgavebeskrivelse for president og visepresidenter, og at det er uklart hvordan denne maktfordelingen er nedfelt i lovene. Tessand la til at denne utfordringen fortsatt består.

Utvidet vedtak

Oslo foreslo et utvidet vedtak og presiserte at gjennomgangen skulle ledes av en ekstern aktør, noe Skard støttet fra talerstolen. Det ville være rart om ledelsen skulle vurdere seg selv. Som Skard sa: “som psykologer vet vi jo noe om hva makt gjør med oss.” Det ble så nedsatt en arbeidsgruppe (redaksjonskomité) hvor visepresident Rune Frøyland ønsket å delta. En delegat fra Oslo lokallag påpekte det uheldige i at en fra politisk ledelse skulle sitte i en arbeidsgruppe der maktbalansen i ledelsen skulle diskuteres. Landsmøtet støttet ikke dette, og Frøyland ble med i gruppen uten videre debatt.

Hva som skjedde internt i arbeidsgruppen har vi ikke førstehåndskjennskap til, men flere delegater uttrykte at tilstedeværelsen av sentralstyret påvirket gruppen på måter som opplevdes problematisk. Arbeidsgruppen kom uansett tilbake til Landsmøtet med to nye forslag - ett med forslag om ekstern gjennomgang, ett der man gjør en intern

gjennomgang. Begge de nye forslagene hadde utelatt den delen som handlet om gjennomgang av maktforhold i presidentskapet. Forslaget om intern gjennomgang ble vedtatt.

Ønsker åpen debatt

I lys av dette resultatet stiller vi oss undrende til om lukkede redaksjonskomiteer er den beste måten å håndtere saker som impliserer oss selv. Etter vår mening burde en sak som dette vært debattert åpent på Landsmøtet slik at man kunne fulgt argumentasjonen i lys av hvilken posisjon vedkommende taler besatt.

Valget til sentralstyret var et annet eksempel på behovet for større forutsigbarhet. Under selve Landsmøtet ble det avgjort at vi skulle stemme på lister fremfor personer. De neste tre dagene ble brukt til forhandlinger og påvirkningsarbeid. Det var denne prosessen som studentene omtalte som “dårlig valgskikk og uryddig” der delegater “fikk uriktig informasjon som diskrediterte kandidater som var på valg.” Studentene foreslo å utrede en lovendring om at det i forkant av Landsmøtet må avgjøres hvordan sentralstyret skal velges, slik at man får god tid til å lage alternativer som sikrer representativitet.

Denne gangen opplevde mange å komme så sent inn i prosessen at det var vanskelig å ha innflytelse på listas sammensetning, samt ta et informert valg om hvem som burde stå der. Den alternative lista var allerede i all vesentlighet forhandlet fram, og resultatet ble et sentralstyre med en tung andel personer fra spesialisthelsetjenesten. Det trenger selvsagt ikke være et problem hvis dette er et ønske fra flertallet i foreningen, men det vi påpeker er at prosessen hverken la til rette for aktivt medlemsengasjement eller var særlig gjennomiktig - noe som er viktige forutsetninger for reelt demokrati.

Konsekvensene av en liste med svak representativitet vet vi foreløpig lite om, men umiddelbart har det medført avgangen til en visepresident mange ønsket å beholde.

Mer demokrati

Heldigvis har vi en president som gikk til valg på mer demokrati, så vi tør håpe på at fortsettelsen blir bedre enn det vi har observert til nå. Men presidenten kan ikke endre disse strukturene alene. Vår oppfordring er at det nye sentralstyret tar inn over seg utfordringene vi har i foreningen, og tar på alvor behovet for en ekstern og fullstendig gjennomgang av foreningens organisasjonsstruktur. Vi kjenner flere av de nye sentralstyremedlemmene som dyktige fagfolk med integritet, og stoler på at de nå med Tessands avgang, vil gjøre alt de kan for å sikre samfunns- og kommuneperspektivet slik at alle psykologer kan oppleve foreningen som relevant for dem. For egen del kommer Oslo lokallag til å starte en prosess på hvordan vi kan sikre mer direkte demokrati ved å informere og engasjere medlemmene i større grad. Reell medvirkning krever en innsats av de som skal være talerør både nedover og oppover i organisasjonen, og her er vi flere som har sovet i timen.

Ingvild Stjernen Tisløv, styremedlem i Oslo lokalavdeling av Norsk psykologforening

Jørgen Flor, styremedlem i Oslo lokalavdeling av Norsk psykologforening